

Izšla, izvemski pondeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ul. ... Aasiškega št. 20, L. ... Prof. F. Peric. ... Za inozemstvo mesečno 5 ...

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v ... Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 50 cent. ...

GARANCIJSKI PAKT

Takoimenovani garancijski pakt je sedaj gotovo dejstvo. Angliji se je posrečilo pridobiti za to mednarodno pogodbo tudi Italijo, a Francija je uspela v toliko, da je prodrla s svojo zahtevo, da se imajo skleniti istočasno tudi posebne garancijske pogodbe med Nemčijo na eni ter Čehoslovaško in Poljsko na drugi strani.

Na ta način se je vsaj začasno odvrnila ona nevarnost, katere so se zapadnoevropski državni največ bali, nevarnost, da bi nova pogodba med zavezniki in Nemčijo vrgla Čehoslovaško in Poljsko v naročje sovjetski Rusiji. Ako bi se bilo to zgodilo, bi bila izgubila renška pogodba že ob svojem rojstvu velik del one svoje važnosti, s katero računava predvsem Anglija.

To je bistvo garancijske pogodbe, katere pomeni brez dvoma največji diplomatski uspeh Anglije po vojni. Kakor rečeno, pa bi bil pomen garancijskega pakta zelo oslabiljen, ako bi se bilo dopustilo, da dobi Rusija pod svoj vpliv Poljsko in Čehoslovaško. Posledica bi bila ta, da bi se v Evropi uveljavljala prvič v zgodovini Slovanstva oni politični panslavizem, ki je bil večni strah za Evropo pred vojno, ko je še obstajala carska Rusija.

Kljub temu pa tiči najvažnejši razlog vendar le v bistvu protiruske poteze, ki je je zamislila Anglija. Položaj po garancijski pogodbi bo posebno v srednji Evropi tak, da bo polje za vsemogoče politične spletke med posameznimi nasledstvenimi državami še mnogo plodnejše, nego je bilo do sedaj. Rusija bo morala — hočeš nočeš — že iz ozirov do svojih živih interesov gledati, da odgovori na angleško potezo s tako primerno protipotezo. Glavna tla za tako protiakcijo so podana že od narave v Aziji.

Na drugem mestu pisemo o upih in sanjah, ki so navdajale te dni Madžarsko. Ako se Čehoslovaška in Poljska krepko strneta z zapadom v enoten protiruski blok, ali ni potem naravno, da bo skušala Rusija podpirati v Srednji Evropi tiste elemente, ki zdajajo največ na spremembe obstoječih mirovniških paktov? In Madžarska je brez dvoma ona srednjeevropska država, ki bo sprejela vsako zavezništvo za uresnitve svojih političnih sanj, katere ji narakuje njen imperijalizem.

je je treba tudi pričakovati. Kar pa se tiče bodočih odnosov med srednjeevropskimi državami in Rusijo, je zelo verjetno, da se bo tu vršila njena protiakcija v ravno nasprotni smeri, nego bi bilo pričakovati na prvi pogled. To se pravi, da bo tudi Rusija založila v bližnji bodočnosti vso svojo diplomatsko spretnost, da doseže s srednjeevropskimi državami čim bolj prijateljske stike, bodisi v obliki novega sistema posebnih garancijskih ali pa prijateljskih paktov. Vsaka drugačna politika Rusije v novem položaju bi bila le voda na mlin njene zgodovinske tekme Anglije.

Ako promatramo posledice garancijske pogodbe s tega stališča, je razvidno, da bo ta pogodba povišala ugled in veljavo nasledstvenih držav v precejšnji meri. Toliko zapadne države kolikor Rusija se bodo morale potegovati za njihovo prijateljstvo in zavezništvo, ki bo postajalo z vsakim letom dragocenejše, čim bolj se bodo urejevale in utrjevale notranje prilike in zunanja moč posameznih držav.

Z vseh teh stališč bo imela renška garancijska pogodba najdalekosežnejše posledice za bodoči razvoj vse Evrope. Se le

Locarnska konferenca se je zaključila

Renski varnostni pakt in arbitražne pogodbe parafirane

Zaključna seja locarnske konference

LOCARNO, 17. Včerajšnji razgovori med zavezniki in nemškimi ministri so bili končani pozno ponoči. Splošno se meni, da je hotela Nemčija s svojim korakom doseči izboljšanje okupacijskega režima na renskem ozemlju. Državni kancelar dr. Luther je izjavil, da je to vprašanje sedaj končno veljavno rešeno. Tudi v francoskih krogih se je podala slična izjava. Zastopniki zaveznikov so odklonili, da bi se sklep renskega pakta spravil tudi le indirektno v zvezo s kompenzacijsko v korist Nemčije. Čeprav se držijo določb versailleske mirovne pogodbe, so izjavili, da je vendarle njihova odkritosrčna želja izpremeniti značaj zavezniške zasedbe, čim se bodo izboljšali odnosi med interesiranimi narodi.

Pogajanja poljskih in čehoslovaških zastopnikov z nemškimi delegati so dosegla sporazum o končno veljavni formuli razsodiščne pogodbe. Italijanski ministri predsednik Mussolini je danes dopoldne posetil nemškega državnega kancelarja dr. Luthra. Poset, ki je trajal nad eno uro, ni imel značaja običajnega poseta iz vljudnosti.

Sviciarska brzojavna agencija poroča: Dopoldanska posvetovanja voditeljev delegacij so trajala do popoldne. Juristi so končali svoje delo. Razpravljali so o osmih razsodiščnih pogodbah ter o konvenciji med Francijo in Čehoslovaško. Ob 4. uri popoldne se sestanejo delegati k plenarni seji, na kateri se bo vzel na znanje doseženi splošni sporazum. Nato se bo seja za kratek čas prekinila, nakar se bo še nočjo vršila zadnja seja.

V vprašanju takozvane vzvratne veljavnosti sklepov locarnske konference se je dosegel provizorični sporazum. Prihodnji teden bodo zavezniške vlade odredile določbe vojaške in upravno-tehnične vprašanja v Porenju, ki bodo pokazale, da gre pri dogovorih glede Porenja za končno veljavne obveznosti. Vsi državni oni državi, ki so se udeležili konference, bodo pred svojimi parlamenti podali enako glaseče se izjave glede omenjenih dispozicij.

PARIZ, 17. Ministrski svet je soglasno odobril v Locarnu določeno besedilo varnostnega pakta ter je Briand poslal čestitke.

LOCARNO, 17. Sviciarska brzojavna agencija poroča: Tik pred 8. uro zvečer se je večeraj končala zadnja seja locarnske konference. Parafirano je bilo sedem paktov in pogodb in sicer renski varnostni pakt, nemško-francoski, belgijsko-nemški, nemško-poljski in nemško-čehoslovaški razsodiščni pakt ter francosko-poljska in francosko-čehoslovaška konvencija.

Dr. Stresemann, Briand, Chamberlain, Vandervelde in Mussolini so imeli nagovore, v katerih so soglasno izražali svoje zadovoljstvo o doseženem uspehu.

Zunanji minister dr. Stresemann je med drugim je izjavil: «Nemčija je s iskrenostjo sprejela varnostni pakt; želi, da prinese locarnska konferenca trajen evropski mir. Locarnska pogodba pomeni odločilen korak k medsebojnemu bližnjemu narodov in držav ne le na političnem, temveč tudi na gospodarskem polju. Nemška delegacija je prevzela odgovornost za parafiranje pogodb, ker je trdno uverjena, da zamore le miroljubno sodelovanje zagotoviti uspešen razvoj narodov, ki so toliko trpeli. Naj bode važnost locarnskih zaključkov taka ali taka, blagodejne posledice se bodo gotovo pojavile, ako pomeni Locarno ne konec sodelovanja vlad, temveč začetek iskrenega sodelovanja narodov. In to želi v prvi vrsti nemška delegacija.

Mussolini je takoj odpotoval iz Locarna domov, dočim so ostali delegati šli v svoje hotele. Na povabilo je načelnik mesta Locarna Rusco stavil na pogodbo pečat mesta. Čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš

sedaj se lahko reče, da je zadnja svetovna vojna resnično zaključena, da bo prenehalo vojno stanje v pravem in polnem pomenu te besede ne samo ob Renu, temveč tudi v srednji Evropi. Po vsej pravici se torej pripisuje lokarnski pogodbi celo večja zgodovinska važnost nego mirovnim pogodbam samim. Dejstvo, da se z njo zagotavljajo za dolgo dobo let meje ob Renu, odpravljajo vsaj za bližnji bodočnost nevarnost novih vojn in utrjuje veljavnost mirovniških paktov. Pomembnost tega dejstva je tem večja, ker je ravno od stalnosti teh paktov odvisna tudi uspešna gospodarska obnova Evrope in vsega sveta. Se le sedaj se bo namreč mogel zopet vzpostaviti trden mednar. kredit, ki je eden najneobhodnejših predpogojev za popolno gospodarsko ozdravljenje Evrope.

In na dlani je, da se bo dobra stran garancijskega pakta čutila v prvi vrsti v gospodarskem pogledu, medtem ko bodo politične posledice vedno odvisne od številnih neznank, med katerimi zavzemlje prvo mesto rusko-angleška napetost v Aziji, katere garancijski pakt ne odpravlja, temveč jo še poostrejuje.

To dejstvo je vidna črna točka na tem pomembnem mednarodnem činu.

Locarnska konferenca se je zaključila

Renski varnostni pakt in arbitražne pogodbe parafirane

Zaključna seja locarnske konference

se bo vračal iz Locarna preko Italije in Jugoslavije, da bo mogel z jugoslovenskim zunanjim ministrom dr. Ninčičem na jugoslovenskih tleh razpravljati o uspehih konference. Dr. Beneš je bil iz Locarna vedno v brzjavni zvezi z dr. Ninčičem in romunskim zunanjim ministrom Duco, da je mogel na ta način nastopati vedno sporazumno z ostalima državama Male antante.

LOCARNO, 17. Kakor se doznava, obsega sporazum naslednje pogodbe: Renski pakt, ki ga zaključujejo Nemčija, Francija, Belgija, Velika Britanija in Italija v svrhu jamstva za meje, ki so bile določene z versaillesko mirovno pogodbo. S tem paktom je določeno novo jamstvo Velike Britanije in Italije poleg ostalih 3 držav, ki so vezane že z versaillesko ostalih treh držav, ki so veumlh mlh mlh godbo. Renski pakt stoji v veljavo z vstopom Nemčije v Društvo narodov. Zaradi tega se je moral v Locarnu določiti način vstopa, četudi pripada zadnja odločitev o tem Društva narodov. Kakor znano, se je Nemčija izrekla proti čl. 16. pakta Društva narodov, ki določa skupen nastop držav Društva narodov proti kršitelju miru.

Ker se je zahteval od Nemčije brezpogojni vstop v Društvo narodov, so se njeni pomisleki upoštevali od strani v Locarnu navzočih članov Društva narodov: Francije, Velike Britanije, Italije, Belgije in Čehoslovaške v toliko, da izjavljajo, da se ima pri morebitnih akcijah Društva narodov upoštevati posebno geografski in vojaški položaj Nemčije. V ostalem pa se opozarja Nemčija na dejstvo, da morajo biti sklepi sveta Društva narodov soglasni. Ker bo Nemčija v bodoče stalna članica sveta Društva narodov, bo lahko onemogočila neljube ji ukrepe, n. pr. prehod tujih vojaških čet preko njenega ozemlja. Z renskim paktom je v direktni zvezi tudi razmerje Francije napram vzhodnim zaveznikom, oziroma jamstvo za vzhodne meje. Renski pakt določa, da se z njim ne izpreminjajo nobene obstoječe splošno veljavne, niti med posameznimi državami sklenjene separate pogodbe.

Francosko-poljska ter francosko-čehoslovaška zveza ostaneta torej neizpremenjeni. Za event. konflikt veljajo določbe, vsebovane v paktu Društva narodov in s tem tudi obveznosti ostalih držav. Ako katera država prelomi zvezo in ovire, da ne bi proti njej nastopile ostale države navzlic obstoju vzhodnega pakta. Ako katerakoli država započne vojno, so ostale države takoj osvobodjene obveznosti. S tem zapadni pakt ne ustvarja nikakega položaja, ki bi presegal pakta Društva narodov, in bo vprašanje avtomatičnega jamstva urejeno v okviru pakta Društva narodov. Opmeniti pa je treba, da bo Nemčija kot stalni član sveta Društva narodov v bodoče tudi tu lahko uplivala na sklep sveta.

Zapadne razsodiščne pogodbe. Sporedno z renskim paktom sta se sklenili dve arbitražni pogodbi: med Nemčijo in Francijo, ter Nemčijo in Belgijo. Juridični spori pridejo obvezno pred stalno mednarodno razsodišče v Haagu, politični pa obvezno pred pomirjevalno instanco, odnosno, četa nič ne doseže, bo o njih razpravljal svet Društva narodov, kakor to predvideva pakt Društva narodov.

Vzhodne razsodiščne pogodbe. Na vzhodu se ne sklene nikake pogodbe, ki bi izrecno jamčila meje, marveč se samo skleneta dve arbitražni pogodbi: med Nemčijo in Čehoslovaško, ter Nemčijo in Poljsko. Prva se sklene po vzorcu zapadnih paktov, dočim je pogodba med Nemčijo in Poljsko bolj pravne kakor politične prirode ter se v tiem sporazumu med obema pogodba nikakor ne dotika teritorialnih vprašanj. Naravno pa tudi tu subsidiarno ostane pri političnih sporih v veljavni pomirjevalno postopanje v smislu pakta Društva narodov in s tem tudi tako-

zvana legitimna vojna, ako posredovanje Društva narodov ostane brezuspešno.

LOCARNO, 17. Mesto Locarno je radi sklenitve pakta in arbitražnih pogodb slavnostno okraшено. Na javnih poslopih se izvešene zastave.

Nemčija se svečano odreka Alzaciji in Lotaringiji

PARIZ, 17. Agencija Havas objavlja: Locarnska konferenca, ki se je zaključila večeraj zvečer, predstavlja izredno važen dogodek v zgodovini evropske diplomacije. Nemčija je podpisala pakt, za katerega sta porok Velika Britanija in Italija in na podlagi katerega se Francija in Nemčija medsebojno obvezujeta, da se ne bosta posluževale vojne in da jamčita nedotakljivost renških mej. Tako je preteklo šest let, odkar je bila sklenjena versailleska pogodba, in Nemčija se ponovno svečano odreka Alzaciji in Lotaringiji. Važnost tega dogodka ne sme prezreti noben nepristranski opazovalec evropskega političnega življenja.

Chamberlain in Painlevé bosta razpravljala glede izpraznitve renškega ozemlja

Agencija Havas pravi: Jako verjetno je, da se bo Chamberlain na svojem povratku iz Locarna ustavil v pondeljek par ur v Parizu v svrhu obiska ministrskega predsednika Painlevéja. Ob tej priliki bosta razpravljala o tehničnih vprašanjih izpraznitve renškega ozemlja.

Mussolini bo poročal o notranjem položaju

na predstoječem sestanku osrednjega odbora fašistovske stranke

RIM, 17. Na sestanku osrednjega odbora fašistovske stranke, kateri je bil radi odhoda ministrskega predsednika na konferenco v Locarno odgojen na prihodnji pondeljek, bo vodja fašizma poročal o notranjem političnem položaju ter bo dal zveznim fašistovskim tajnikom točna navodila za vzpostavitev popolnega reda v posameznih pokrajinah in stroge discipline v vrstah fašistovskih mas.

Smernice ministrskega predsednika bo potem potrdil glavni tajnik fašistovske stranke Farinacci, ki bo tudi s svoje strani zaukazal pokrajinskim tajnikom, da se morajo odredbe glavnega tajništva povsod točno izvrševati. Razen tega bo v tem smislu podučil še notranji minister Federzoni prefekte, ki so bili te dni pozvani v Rim.

Mussolini v Milanu

MILAN, 17. Ministrski predsednik Mussolini je prispel semkaj večeraj zvečer v avtomobilu ter se je podal na prefekturo. Kmalu za njim sta prišla iz Locarna tudi italijanska delegata Scialoja in Grandi. Nadaljevala sta pot v Rim z brzim vlakom ob 20.45.

Sestanek direktorija fašistovskih četov

RIM, 17. Sinoči se je sestel v zveznem sedežu na trgu Colonna direktorij fašistovskih sindikalnih korporacij pod predsedstvom Rossonija, ki je podal poročilo o pogajanjih in o sklepu dogovora med Splošno zvezo industrialcev in fašistovskimi sindikati. Direktorij je izrekel Rossoniju svoje priznanje za njegova prizadevanja na teh pogajanjih ter se v posebni resoluciji zahvalil Mussoliniju, katerega vplivna beseda je pripomogla do priznanja «de jure» fašistovskih sindikatov.

Fašistovske škvadre v Piemontu razpuščene

ALEKSANDRIJA, 17. Radi incidentov, do katerih je prišlo te dni v raznih pokrajinah Italije, je Gianferrari, izredni komisar fašistovske stranke za Piemont, izdal na vse sekcije stranke v svoji pokrajini in vsem zvezam Piemonta okrožnico, v kateri odreja razpustitev fašistovskih škvader v Piemontu. Člani razpuščenih škvader se lahko vpišejo v fašistovsko milico. Komisar nadaljuje v svoji okrožnici, da so prepovedana vsa nasilja s strani fašistov, za katere ne da on sam dovoljenja. Kršiteljem teh predpisov obljublja komisar stroge kazni.

Zboljšanje trgovske bilance

RIM, 17. Italijanski uvoz v preteklem mesecu je znašal 1718,6 milijonov lir, izvoz pa 1588,9 milijonov lir. Napram mesecu avgusta t. l. se je tedaj uvoz zmanjšal za 164,9 milijonov lir, medtem ko se je v razmerju s istim mesecem izvoz zvišal za 166,9 milijonov lir.

Hišne preiskave in aretacije v Parmi

Boj policije s četo šivilj PARMA, 17. V teku številnih aretacij in hišnih preiskav, ki so bile te dni izvršene v prevratnih krogih, so agenti javne varnosti aretirali tudi skupino mladeničev. V obrambo teh poslednjih pa je nastopil voj šivilj, ki so s kričanjem in tudi dejanski skušale osvoboditi aretirane mladeniče. Policija je pograbila razburjene šivilje ter jih odvedla na kvesturo, kjer so pa bile pozneje izpuščene.

Fašistovski novinar pretepen v Franciji od komunistov

RIM, 17. «Idea Nazionale» poroča iz Pariza: Sinoči so nekateri komunisti pretepli na ulici posebnega poročevalca fa-

sistovskih listov «Rivolta Ideale» in «Impero» Cristiana Pocarillija. Pocarilli je znatno poškodovan.

Težava za izvoz poljedelskih pridelkov

na italijansko-nemških pogajanjih RIM, 17. «Giornale d'Italia» poroča, da so se na pogajanjih za sklenitve trgovske pogodbe med Italijo in Nemčijo pojavile nove težave. Zdi se namreč, da Nemčija ne misli ugoditi željam italijanske delegacije glede izvoza poljedelskih pridelkov. Ker polaga Italija na ta izvoz največjo važnost, smatrajo krogi italijanske delegacije na teh pogajanjih, da ne bo prišlo do sklenitve, ako bo Nemčija vztrajala na svojem stališču.

Strašna železniška nesreča pri Paviji

12 mrtvih in 50 ranjenih — Strojevodja in kurjač zbežala

MILAN, 17. Ponoči se je pripetila na postaji Bressana-Bottarone, kakih 10 km od Pavije, na progi Milan-Genova velika nesreča. Osební vlak št. 1391, ki odhaja iz Milana v Genovo ob 23.40, je prisopil na postajo Bressana z 10-minutno zamudo, nekaj pred 1. uro po polnoči. Vlak se bi smel ustaviti na postaji le 3 minute, a je radi nekega popravila pri stroju ostal na postaji nad 10 minut. Istočasno je prihajal v isti smeri nek tovorni vlak, ki se bi moral ustaviti izven postaje, a strojevodja menda ni opazil signala in je zavozil na postajo z navadno brzino ter treščil od zadaj v osebni vlak. Strojevodja in kurjač sta še pravočasno skočila s stroja ter zbežala preko polj.

Pri trčenju je bilo več vagonov osebne vlaka popolnoma zdrobljenih. 12 politikov je bilo na mestu mrtvih, 50 oseb je ranjenih, od katerih jih bo nekoliko najbrže podleglo zadobljenim ranam. Uvedena je bila preiskava.

Seja narodne skupščine

Ukaz o imenovanju novih državnih podtajnikov

BEOGRAD, 17. (Izv.) Na današnji seji Narodne skupščine je vladalo neznatno zanimanje. Seja je bila bolj formalnega značaja; prisostvovalo ji je 50 radikalov, 40 radičevcev in okoli 30 davidovičevcev. Sejo je otvoril drugi podpredsednik Narodne skupščine dr. Subotić ob 5. uri popoldne, nakar je bil prečitán ukaz o imenovanju novih državnih podtajnikov. Po prečitavanju ukaza je prišel v zbornico ministrski predsednik Pašić, kateremu so poslanci vladnih strank priredili prisrčne ovacije.

Prihodnja seja bo v pondeljek ob 10. uri popoldne.

Vprašanje rekonstrukcije vlade odgojeno

BEOGRAD, 17. (Izv.) Vprašanje rekonstrukcije vlade se je definitivno odgodilo. Notranji minister Maksimović je še vedno bolan. Pred jutrišnjo konferenco radikalnega kluba bo Pašić imel na svojem stanovanju razgovor s predsednikom radikalnega poslanskega kluba Živkovićem.

Za kooperacijo Hrvatske pučke stranke in SLS

ZAGREB, 17. (Izv.) Danes je prišel v Zagreb načelnik SLS dr. Korošec. Na sestanku Hrvatske pučke stranke je imel dolg govor, v katerem je pojasnjeval politični položaj. Na sestanku so razpravljali glede skupnega delovanja Hrvatske pučke stranke in SLS.

Radičeve izjave novinarjem

glede sestanka s Pašićem

BEOGRAD, 17. (Izv.) Danes popoldne je Stjepan Radić sprejel novinarje v hotelu «Paris» ter jim podal nekatere izjave glede večerajšnjega razgovora z ministrskim predsednikom Pašićem. Radić je naglašal, da je bil razgovor s Pašićem zelo prisrčen. Pašić mu je razlagal zgodovino radikalne stranke, nakar sta prešla na vprašanje vstopa v vlado. Radić je izjavil Pašiću, da ne zadostuje, da vstopi le on v vlado, temveč da se morajo vsi voditelji HSS pritegniti v vlado. «Stjepan Radić se je nočjo odpeljal v Zagreb, kjer ima jutri važno sejo s svojimi pristaši.

Umar litovskega diplomatskega kurjerja

tekem vožnje iz Rige v Moskvo

Odkritje ogrske špijonažne družbe v Moskvi — Aretacije ogrskih naseljencev BERLIN, 17. Ob prihodu risknega vlaka v Moskvo so ugotovili, da je litovski diplomatski kurjer skrivnostno izginil. Diplomatski kovčeg in osebna prtljaga litovskega kurjerja so bili najdeni v kupeju v popolnem redu ter so bili oddani litovski delegaciji. Sovjetska policija je takoj uvedla natančno preiskavo.

V zadnjih dneh so bili aretirani v Moskvi številni ogrski naseljenci. Kakor zatrjuje «Vossische Zeitung», je sovjetska policija izsledila niti dobro organizirane špijonažne družbe, ki je prišla v Moskvo iz Budimpešte po nalogu ogrske vlade.

MOSKVA, 17. Večeraj je tekem vožnje iz Rige v Moskvo skrivnostno izginil litovski diplomatski kurjer. Danes je bilo njegovo truplo najdeno na železniški progi Zebš-Moskva, 140 km od Moskve. Truplo je bilo prenešeno v Moskvo. Sovjetska sodnijska oblast je uvedla preiskavo.

nezanca, ki sta bila pozneje spoznana za Battistiga in Ciaka, tekmo pogovora menadoma vprašala, če je oborožen. Ker je Kopitar po tem vprašanju zasumil, da neznanca ne namerava ta nič postenegega, ju je pozdravil ter se naglo vrnil v vas, kjer je obvestil o zadevi orožnike.

Josip Matocanta, znanec Kopitarja, je povedal, da je srečal omenjena neznanca že pri železniški postaji. Naprej sta ga vprašala, katera pot vodi k Sv. Mihaelu, potem pa, ker ker jima tega ni znal povedati, naj jima pokaže pot v Leme. Povabila sta ga, naj bi ju spremlil do tja, čes, da mu ne bo manjkalo ne jedi ne pijače, ker da gresta nakupovat vino. Eden izmed njh, Battistig, je nosil pod pazduho precej velik omet.

Nato je bil zaslišan orožnik Baldassi, ki je izjavil, da se je potem, ko ga je Kopitar obvestil o dveh sumljivih tujcih, odpravil s tovarišem Delise za njima. Ko sta ju dohitela, ju je Delise ustavil. Tedaj je Ciak potegnil revolver ter izpalil več streliv. Delise mu je nato odvračal s strelom iz puške. Ki ga je smrtno zadel. Tudi Battistig je izlekel revolver, a mu je odpovedal.

Vročeraven obtoženc.

Battistig je živahno protestiral proti tem izjavam priče. Rekel je, da je pri tej stvari popolnoma nedolžen ter da je bil Ciak ustreljen brez vsakega poviča. — Ubila sta ga, — je vpil. — Ker sta mislila, da je Colharich. Ko sta pa spoznala svojo zmotno, sta položila poleg njega revolver, da bi se opravičila, čes, da je streljal proti vama. Da bo izgovor bolj zalogen, sta si izmislila, da sem bil tudi jaz oborožen. Pri teh besedah je Battistig kričal z rokama kot blazen in tako grodo psoval pričo, da ga je moral predsednik posvariti. Incident se je kljub temu ponovil, ko je bil zaslišan orožnik Gabino Farre, kateremu je Battistig po aretaciji potožil, da orožniki nimajo srca, ker da so ubili Ciaka kakor psa. Dalje ga je tedaj tudi obdolžil, da je pobral Ciaku denar (kakih 50 lir) in si ga pridržal zase. Zavoi, ki ga je Battistig nosil pod pazduho, je vseboval raznovrstno vtičisko orodje.

Po prečitanih nekaterih zapisnikov in zaslišanih raznih prič, ki niso povedale nič važnega, je predsednik dal poklicati v dvorano orožnika Delise, ki je ustrelil Ciaka. Delise je povedal o tem dogodku v glavnem isto, kar

je izjavil prej njegov tovariš Baldassi. Battistig je tudi njegovim izjavam odločno ugovarjal, čes, da je Delise streljal proti Ciaku v razdalje treh korakov.

Nevarna «steklenica»

S tem je bila obravnava dogodka, v katerem je zapleten Battistig, končana. Zato je predsednik začel z zaslišanjem prič glede tatvine, ki jo je izvršil Colharich v škodo trgovca Sbona v Puli; takrat je Colharich tudi streljal proti dvema orožnikoma.

Voznik Konstantin Burba, namešten pri posestnici Vincenci Puhar, je izjavil, da mu je gospodinja povedala, da je naslednje jutro po tatvini pri trgovcu Sbona, zapazila na travniku blizu svoje hiše dva mlada možka, ki sta ležala v travi; eden je prešteval denar, drugi pa se je igral s steklenico. Na mestu, kjer sta sedela neznanca, je pozneje našla tri revolvere nabojne.

Z ozirom na ta dogodke je orožniški maršal Fran Lo Conte izjavil, da je na podlagi navedenih besed Puharjeve prišel do zaključka, da je bil eden izmed dveh nezancev Colharich; drugi je bil najbrž Jugovac.

Colharich je na tozadevno vprašanje predsednika priznal, da se je tisto jutro nahajal na travniku, da pa ni imel pri sebi nikakeh steklenic; v rokah je pa držal velik revolver, ki ga je Puharjeva očividno zamenjala s steklenico.

Grozilna pisma «tolpe črnih ptov».

Stedilo je nato zaslišanje prič, ki so svojo prejele grozilna pisma «tolpe črnih ptov». Trgovca Rudolfa Zweck je prejel eno takšno pismo meseca julija 1923; v njem je bilo rečeno, da mora položiti pod zid pokopališča v Puli znesek 10.000 lir, sicer da mu gre za življenje. Ista usoda ga čaka tudi doleteti, ako javi zadevo policiji. Mesto podpisava je bila na pismu nabečkana mrtvaška glava.

Dve podobni pismi je prejel trgovec Romeo Rossi v poletju 1923. V enem so ga neznanj lopovi pozivali, da jim prinese na določeno mesto znesek 5000 lir, v drugem pa — ker se ni zmenil za prvi poziv — so mu grozili, da bodo pomorili njega in njegovo družino, ako jim v najkrajšem času ne prinese zahtevane svote. Rossi je zaupal zadevo policiji, toda grozilci se niso več oglašili. Tudi več drugih imovitih oseb v Puli je prejele grozilna pisma, počekana — mesto podpisava — s križi, mrtvaškimi glavami, bedali itd.

Vesti z Goriškega

Slovenskim starišem v Gorici!

Goriške ljudske šole so že odprle svoja vrata učenci se mladini — vašim otrokom, goriške srednje šole pa jih odpro v najkrajšem času. Skrbno ste tuhtali in tehtali, kam poslati svoje najdražje — svoje otroke, da si pridobijo čim večjo umstveno naobrazbo, da bodo lahko uspešno tekmovali v življenjskem boju za obstanek. Končno ste se odločili za to ali ono šolo, v kateri naj vaš otrok črpa iz virov znanosti.

Slovenski stariši! Ali ste pa pri vašem skrbnem tuhtanju in tehtanju pomislili tudi na srčno vzgojo vaših otrok, ki je zlasti danes tako potrebna, ko je vašim otrokom odvzeta možnost pouka v vašem jeziku? Nikakor ne namreč zadostuje, da postanejo vaši otroci naobraženi, ampak postati morajo tudi plemeniti ljudje, kakaj brez plemenitosti srca ni prave omike. Nikakor ne zadostuje, da se vaši otroci usposobijo samo za borbo za vsakdanje kruh, kakaj vsakdanji kruh ne sme ali vsaj bi ne smel biti cilj življenja vaših otrok, ampak le sredstvo za doseganje višjih vrednot življenja. Kako pa naj postanejo vaši otroci plemeniti in kje se predvsem odkrivajo lepote življenja? — Z umetnostjo in v umetnosti! Važen in nalagje dostojni del te umetnosti pa tvori glasbena umetnost.

Zatorej vedite, slovenski stariši, da je z začetkom šolskega leta zopet otvorila svoja vrata tudi pevška in glasbena šola «Pevskega in glasbenega društva v Gorici», v kateri lahko črpa vaš otrok iz čistih virov umetnosti. Ako hočete, da postanejo vaši ljubljenci ne samo naobraženi, ampak tudi plemeniti ljudje, tedaj vpišite jih v to šolo! Pa tudi ne glede na to: glasbena naobrazba je postala v današnji družbi naravnost življenjska potreba omikanege človeka; čobremu pevci ali glasbeniki so vedno na stečaj odprta vrata v vsako družbo; glasbena naobrazba vaše hiške je čisto najdragocenejša dota, katero bi ji zmogli dati: pevsko-glasbena naobrazba vašega sina mu kaj čisto pripomore do boljšega vsakdanjega kruha, nego bi ga brez nje dosegel.

Slovenski stariši! Poskrbite torej tudi za srčno vzgojo vaših otrok, da si ne boste sami in da vam ne bodo oni pozneje očitali, da jih niste zadostno in dovolj skrbno vzgojili, kakor se to, zal, mnogokrat dogaja. Zatorej vpišite jih v pevsko in glasbeno šolo «Pevskega in glasbenega društva v Gorici», kjer se vrši pouk v sledečih predmetih: klavir, gosli, violončello in solopetje. Vpisnina znaša 5 lir, mesečna šolnina za dvakraten tedenski pouk pa 25 lir. Vpisnina in šolnina sta tako skromni, da ju večina starišev z ozirom na veliko važnost te vrste vzgoje prav lahko zmore. Oni stariši pa, ki tega slučajno ne zmorejo, naj vpišejo svoje otroke v dijaški zbor pevške šole, kjer se bodo brezplačno poučevali v glasbeni teoriji in v zborovem petju lepe slovenske pesmi. Sprejem in vpisovanje se vrši vsak dan od 9—11 predp. in od 2—5 pop. v prostorih društva v Trgovskem domu. Odbor pevškega in glasb. društva v Gorici.

— Pricetek šolskega leta na goriški gimnaziji. Šolsko leto na goriški gimnaziji se prične dne 20. t. m. Ob 8. uri zjutraj se morajo zbrati vsi dijači v veži gimnazije. Vsakemu dijačku se pripoča, da se za časa predloži vse potrebne listine ter poravnava v ta ništvu pristojbine za telesno vzgojo v znesku L. 30.80 in šolski zalog v znesku L. 12.

IZ URADA POL. DRUŠTVA «EDINOST» Stanko Dekleva - Gorica: Ni treba se vam bati. Gre le za sestavo matrikel in za definitivno odpušitev od vojske obveznosti. Orodneje tajništvo.

— Opozorilo goriške obrtne šole. Ker niso v nadaljevalni šoli za vajuence vpisani še vsi vajenci, ki niso še dovršili 18. leta, opozarja ravnateljstvo šole delodajalce, da poskrbe za redni obisk šole s strani vajencev, ker se bo drugače postopalo proti njim po določbah tozadevnega kraljevega odloka, ki predvideva sledete kazni: a) vajencem, ki ne obiskujejo redno šole, odtrže delodajalec 1/3 dnevnega zaslužka za vsak nereden obisk; b) delodajalcem, ki ne nudijo svojim vajencem, podvrženim šolski obveznosti, potreb-

nega svobodnega časa za obisk šole, se naloži kazen v znesku od 5—50 lir za vsakega vajenca, ki se v slučaju ponavljanja podvoji. Za kazni pod a) bo pošiljala šolska oblast delodajalcem tedenska poročila v nerednem šolskem obisku njihovih vajencev in oni bodo primorani nakazati šoli eno 1/3 dnevnega zaslužka. — Kazen pod b) pa bo nalagal krožek nadzorništvu za obrt in delo.

— Zaplenba «Goriške Straže». V petek zvečer je izšla sobotna številka «Goriške Straže». Komaj pa je bila razdeljena po trgovinah v podrobno razprajo, jo je doletela ista usoda kakor mnoge prejšnje številke: takoj za raznašalci so pršli v trgovine policijski agenti, ki so odnesli «Stražo» na kvesturo, kjer so jo dobro zastražili.

— Nov podatnik goriške trgovsko-obrtnice zbornice. Za podatnika goriške trgovsko-obrtnice zbornice je bil imenovan nekdanji uradnik na bivšem goriškem deželnem odboru dr. Alcaud Steiner.

— Nova avtomobilska zveza med Gorico in Idrijo. S 1. novembra otvori tvrdka F. Ribič & Co. v Gorici novo avtomobilsko zvezo med Gorico in Idrijo in sicer preko Ajdovščine. Korera bo odhajala iz Idrije ob 5.45 zjutraj in dospje v Ajdovščino ob 7.45, kjer bo imela zvezo s korjero Gorica-Postojna. Iz Ajdovščine bo nadaljevala korjera svojo vožnjo v Gorico, kamor dospje ob 9. uri zjutra. Iz Gorice bo odhajala korjera ob 16.45 in dospje čez Ajdovščino, kjer bo imela zvezo s korjero Postojna-Gorica, v Idrijo ob 8. uri zvečer. Ob nedeljah se ne bo vršil promet na tej novi avtomobilski progi.

— Urejevanje grobov na goriških pokopališčih. Z ozirom na bližajoče se praznike Vseh Svetih opozarja goriško župarstvo, da bo urejevanje in okraševanje grobov dovoljeno le do 29. t. m. opoldne. Po tem roku ne bodo več dovoljena nikaka olepševalna dela na goriških pokopališčih, ker bo mesto samo začelo z urejevanjem pokopališč.

— Cementna tovarna v Anhovem. V večernem «Piccolu» od minulega četrtka je pričel član uredništva G. Mario Nordio daljši članek o cementni tovarni v Anhovem, o njenem postanku in obratovanju. V svojem obširnem popisu ni pozabil g. Mario Nordio omeniti tudi pomena tovarne za italijanizacijo sosednih občin. Ko popisuje izdelavo cementa, pozablja omeniti enega iz najvažnejših faktorjev, ki sodeluje pri proizvodnji cementa, namreč delavstvo. G. Mario Nordio prav nič ne omenja, kako slabo je preskrbljeno za varnost delavstva med delom, kar pričajo neprestane težke nesreče, ki se tamkaj dogajajo; prav nič ne omenja, kako nizerno je to delavstvo plačano za svoje skrajno naporno delo. G. Mario Nordio, tudi o tem poglavju bi lahko napisal obširen članek, ki bi bil tak, da bi se čitateljem «Piccola» kar lasje jezili od groze. Zato je razumljivo, da dela tovarna moč in dan in da se kopičijo dobitki akcionarjev.

— Črniče na Vipavskem. Vse priprave za igro «Nebesa na zemlji» so uspešno dokončane in naša mladina nastopi danes s to igro na našem črnškem odru. Zato naj nihče ne zamudi te lepe prilike bodisi iz naše vasi ali pa iz bližnjih.

Naše povojno gledališče

Dramatično društvo v Gorici. Pred časom se je vršil redni občni zbor Dramatičnega društva v Gorici, te naše najvažnejše kulturne ustanove. Občnemu zboru je prisostvovalo lepo število članov in skoro vsi igralci, ter več zastopnikov drugih naših kulturnih ustanov. Po vsakem občniškem poro-

Poslano*) ZAHVALA.

gosp. Avgustu Ravniku, vodji Zavarovalnice L'Union v Gorici, Via Barzellini 2, za točno kvizidacijo in izplačilo odškodnine za svojo pogorelo hišo z vsemi premicninami. (17)

Ivan Valenzic, Juristi 33.

*) Za članka pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko kolikor mu zakon velava.

MALI OGLASI

PRSI SIRUP, izkušeno sredstvo proti kašlju prehlajenju, influenci izdeluje lekarna v Il. Bistrici 1403

LEKARNA CASTELLANOVICH «AN Alabarda», Trst, Via Giuliani 42, prodaja siedeče izdelke: Emulzijo iz ribjega olja s hipofosfiti, izdelano z modernimi Steinbuchovimimi stroji, posebno priporočljivo za rakične in šibke otroke. Sjeklenica L 9. Zelezo aromatizirano, sestavljeno, proti malokrvnosti in bledici. Nevrolil proti glavobolu in zobobolu. Prsni sirup, proti kašlju in zamaženim, kroničnim bronhitisom. Balzamično mazilo «Alabarda» za tvore in vsakovrstne rane. 1479

ČEBELE v navadnih ali A. Z. panjih kupuje Jos. Cernigoj, Trieste 16, Via S. Marco 15 1414

POROCNA soba iz orehovega lesa, masivna in obedna soba, moderna, se prodata po nizki ceni. Corso Garibaldi 29, vrata 6. 1491

KLETAR, dober poznavalec vin in sodov, išče službe pri vinskih zadrugi v restavraciji ali zalogi vina. Pisati na upravnništvo pod št. 60. 1480

PRIZMATIČNE daljnogledje kupuje Giusto Hirsch, optik, via Mazzini 36, Trst. 1481

PEKOVSKI pomočnik, mlad, dobro izurjen, išče službe v mestu ali na deželi. Naslov pri upravništvu. 1482

DEKLE poštno želi vstopiti v službo k slovenski družini. Via S. Lazzaro št. 1, vratar. 1483

SREČO, preteklost in bodočnost življenja pove kinomant v ul. Pietà 12, vrata 6. 1484

DEKLE, 15-letno, se sprejme takoj v via Kandler 7, vrata 4. 1485

MEBLIRANO sobo iščeta zakonca sama, eventuelno z uporabo kuhinje. Naslov putiti pri upravništvu. 1486

KRČMARJA s kavčijo išče gostilna Konsumnega društva v Lonjčur št. 169. Nastop takoj. Pojasnila pri odboru. 1487

HISA, Via Scalinata 14-16 se prodaja za 14.000 po gono. Nosi 2570 letno. Pojasnila daje Doljak, Via del Vento 3. 1488

KLAVIR poučuje diplomirana učiteljica za začetnike in izvežbane. Romagna 26, III, vrata 6. 1489

SLOVENSKA družina, brez otrok, išče postrežnico. Zaposlenost od 8. zjutraj do 4. pop. Naslov pri upravništvu. 1490

BABICA, avtorizirana sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, via Giulia 29. 64

GOSTILNO, stanovanje s 4 sobami, 800 klatrov obdelane vrta, prodam, dam v najem ali zamenjam pod ugodnimi pogoji. Petronio št. 2, III, Kristan. 1472

G. DOLLINAR, Trst, Via Ugo Polonio št. 5 (prej Via Bacchi) Telefon 27-81, uvoz izvoza. Velika zaloga papirja za zavijanje, pisalnega i. t. d. papirnatih vrečic ter valčkov raznih velikosti lastnega izdelka. 51

BABICA, avtorizirana, diplomirana sprejema noseče. Adele Emerschitz-Sbaizer, Farneto 10 (podaljšana Ginnastica) lastna vila, telefon 20164 1277

VREČE, rabljene, vsake vrste, kupujem po najvišji dnevni ceni. Via del Bosco 6. 1453

BABICA, diplomirana, sprejema noseče. Maddonna 10, II. 1473

MRJASEC čiste angleške pasme za spuščanje. Vodopivec Stefan, Kjarbola zgornja 434, Crematorio. 1478

Naša zavarovalnica «UNION»

je največja svetovna zavarovalnica Delniški kapital Fr. 90 Milijonov, zav. kapital v veljavi čez 70 Milijardov Fr. Ustanovljena 1828. Generalni zastopnik AVGST RAVNIK - GORICA Via Barzellini št. 2, I. 43 — Zastopniki se še sprejemajo. —

Storite veliko napako

ako zahtevate od lekarnarja le čokoladni bonbon proti glistam ali odvajalni bonbon. Vprašati morate vedno čokoladni bonbon ARRIBA proti glistam in odvajalni bonbon ARRIBA. Čokoladni bonbon ARRIBA proti glistam v ZELENIH zavitkih L 1.— odvajalni čokoladni bonbon v RUDEČIH zavitkih 50 cent. Pazite na ime ARRIBA

PODLISTEK

E. PHILIPPS OPPENHEIM: Čuden slučaj gospoda Jocelyna Thewa Prevel France Magojana. 6. poglavje.

Nekje neumijljiva moč, katere štri novice na parniku, je v malo minutah zbrala na krovu skoroda vse potnike in večino častnikov, kakor da jih je poklicala neka nadnaravna moč. Daljnogled vsah vrst so se obračali proti letalu, ki je bilo zdaj jasno vidno. Najrazličnejša poplašena in domneve so se slišale med gledalci.

«Bridža, da nas posvari pred kako podmornico.» je trdil nekdo.

«To ne more biti, ker bi se v tem slučaju poslužili rajši brezžičnega brzojava,» je drugi pobli mnenje prvega.

Kapitan na mostičku se je pomenoval s svojim prvim častnikom. Nekateri so vlovili par besed tega pogovora in kmalu je vedelo

ŠOLA BERLITZ 716 SAMO ta zavod je posebno organiziran za poučevanje JEZIKOV VIA TORRE BIANCA 21

JAKOB PERHAUC velika zaloga vina, žganja in likerjev ustanovljena leta 1878 Trst, Via S. T. Xiclas 6, telefon 2-86 Vedno v zalogi in po cenah izven vsake konkurence: pristen istrski tropinovec, kraški brinjevec, kranjski slivovec. Lastni izdelki: šumeča vina kot šampanjec, šumeci istrski refošci, Lacrima Cristi in druga. Specialiteta: Jajčji konjak in Crema marsala ter raznovrstni likerji in sirupi, kakor tudi PRISTNI MALINOVEC lid. (671)

MLEKO naravno, pasteurizirano, nabavljiva na debelo in drobno mlekararnam, mlekaricam, kavarnam, slaščičarnam, bolnicam in družinam po najugodnejših cenah RHELIJSKO-TRGOVSKO DRUŠTVO Via Raffineria 4 TRST Telefon 36-75 Opomba: Kdor želi natančnejših podatkov glede preskrbovanja Trsta z mlekom in glede lažje oddaje istega v bodoče, naj se obrne na gornje društvo. (691)

Velika skladišča - POHIŠTVA - dunajskega, navadnega in luksuznega v velikanski izbi in po konkur. cenah Na dabelo Na drobno R. CAMPONOV Tel. 793 - Viale XX Settembre 33 TRST

Briljante, bisere, dragulje platina, zlato, inozemski denar, zobovje kupujemo za zunanje trvdke in plačujemo po najvišjih cenah. — Kupujemo tudi zastavne listke Via TORRE BIANCA 28 Brezplačne cenitve v uradu in na domu. Uradne ure od 9 do 13 in od 14.30 do 18; v sobotah od 9 do 15. 715

Tvrška GIUSEPPE SPECHAR TRST, Via S. Caterina št. 7 (Piazza Mazzini) naznanja svojim odjemalcem, da je prejela veliko izbero tu- in inozemskega blaga za moške in ženske obleke. — Najlepše in zadnje novosti po konkurenčnih cenah. Specialiteta angleškega in češkega blaga Velika izbera Paletots, površnikov, dežnih plaščev, izdelanih oblek in telovnikov fantazija Sprejemajo se naročila po mri 45

RIJEČKA PUČKA BANKA D. D. Piazza Dante FIUME (RIJEKA) Piazza Dante Glavnica: Lit. 10,500.000 potpuno uplačenih. Prima štedne uloške uz najpovoljnije uvjete. Podjeljuje zajmove na vrednosnepapire te se uopće bavi svim bankovnim i štedioničnim poslovima. 127 Telefon br. 7-34. - Dopisništvo br. 10-49. - Ravnateljstvo br. 6-87. - Interurb. 797

vse, da je pojav letala samo del letalskih vaj, ki se vrše rečno iz newjerseyške letalske postaje. Jocelyn Thew je opazoval plamenčke okoli jambora. «Mislite, da nam prinaša kakšno sporočilo?» ga je vprašala Katarina. Odkimal je z glavo. «To bi lahko storili potom brezžičnega brzojava z obale. Halo, ustavljamo se!» Majhna množica je zdaj zašumela od razburjenja. Hitrost parnika se je brez dvoma zmanjšala in na eni strani se spuščalo čoln. Brand in njegov tovariš sta bila vsa srečna in sta že hitela pisati vsak svoje poročilo o dogodku, da ga pošljeta brzojavno svojim listom. Kakor ptič se je letalo elegantno spuščilo ne morskog gladino ob strani parnika kmaj petdeset metrov stran. Pilot in njegov tovariš sta bila povsem jasno vidna. Potniki so se drecnili ob ograji, da bi nič ne ušlo njihovim očem. «Častnikarsko pustolovstvo bo to,» je menil eden. «Čoln spuščajo v morje!» je vzkliknil drugi. «Očividno bomo enega došlevec sprejeli v svojo sredo.» Parnik se je počasi pomikal naprej samo od vztrajnosti zamaha, njegov nenavadni posetnik

Slovenci! Nakupite si obleko 603 pri tvrdki „Old England“ Trst, Corso V. E. 26 vis-a-vis Zastavljalnice Bogata izbira blaga, izgotovljenih oblek, paletots, dežnih plaščev, usnjatih jop, vse lastnega izdelka Govori se slovensko, nemško in rusko.

ZOBOZRAVNIK DR L. MERMOLJA specialist za zobne in ustne bolezni sprejema v Gorici na Travniku št. 5, II. od 9-12 in od 3-5 (67)

Kdor rabi Pohištvo, šivalne stroje „Singer“ in druge potreb. za stanovanje naj si ogleda zalogo pohištva G. BREINER Trnovo pri Bistrici in Opaznja predno kupi kje drugje 649

Kilu se je vršila debata. Debata je pokazala, da vladna delavnost in širši občinstvom veliko zanimanje za to, društvo. Sprejetih je bilo več sklepov, ki vsebujejo takorekoč program nadaljnjega delovanja. Izvoljen je bil odbor, kateremu zopet načeluje večletni predsednik in režiser g. Avgust Kozman in ki se je v prvi odobrovi seji nadalje konstituiral kakor sledi: Vjekoslav Ujčić — podpredsednik, Birs — tajnik, Franc Terpin — blaginjak, Tone Malnaršič — gospodar, France Bevk — dramaturg, Dr. V. Reja in Josip Zivec — odbornika, gđe Klode Maričič — namestnica in Dr. Sfligoj — namestnik. Preobširno bi bilo celoletno poročilo o občnem zboru, če bi objavili vsa občna poročila, ki so bila po večini tehnične in gospodarske narave. Da bo pa občinstvo podučeno o izvršenem delu v pretekli sezoni prinašamo danes dramaturgovo celotno poročilo, ki se glasi:

«Dramatično društvo» je izšlo iz «Dramatičnega krožka» ki ga je ustanovil g. Avg. Kozman že v spomladi leta 1921., h kateremu je takoj pristopilo sicer malo a navdušeno število diletantov. V oktobru 1924 pa se je ustanovilo pravilno «Dramatično društvo». Do tega časa je Dramatični krožek vpriziral stalno vsak mesec v zimski sezoni gledališke predstave. Po dramskem tečaju, ki ga je vodil g. Ciril Bratuž in ki je trajal 2 meseca, se je otvorila v oktobru 1924 stalna gledališka sezona. Igralo se je v presledek 14 dni ob sobotah zvečer in nedeljah popoldne.

Le v pustnem času so predstave odpadle, ker je bila dvorana «Trgovskega doma» trajno zasedena od drugih društev in prirediteljev pustnih zabav. Sezona je trajala do meseca maja 1925.

V pretekli sezoni so se uprizorila sledeča dramska dela: Janez Jalenov «Dom» — 3 krat, Tučičeva «Golgota» — 2 krat, Cankarjevo «Pohujšanje v dolini Sentfiorjanski» — 2 krat, Goljeve «Peterčkovke poslednje sanje» 1 krat, Svobodov «Poslednji mož» 3 krat, Golarjeva «Vdova Rošinka» 1 krat, in Gvimerjeva «Nizavi» 1 krat, Skupno torej 24 predstav. Od teh je bilo 10 premier in 14 repriz.

Dne 2. februarja 1925 se je vršila 25. slavnostna predstava s Cankarjevim «Pohujšanjem v dolini Sentfiorjanski», ki jo je režiral g. Avg. Kozman. Ob tej priliki je bila dvorana nabito polna in uprizaritev je dosegla z vseh stališč sijajen uspeh. Vse druge uprizaritve je režiral g. Ciril Bratuž. Dne 9. maja 1925, se je vršil njegov čestni večer z uprizaritvijo «Nizavi», pri kateri je igral on sam glavno vlogo. Pri «Pohujšanju» in sicer pri premijeri in pri reprizi je gostoval v vlogi Petra gled, igralca g. Terčič. Vse predstave so se vršile v dvorani «Trgovskega doma» v Gorici in so bile povprečno dobro obiskane. Najbolje pa so bile obiskane nedeljske popoldanske predstave od občinstva iz na širih glojev našega življa. Ravno v tem pa vidi društvo svoj cilj — duševno vzgajati in plemeniti širše sloje.

Dne 22. marca t. l. je gostovala na našem odru s svojim dramskim krožkom Sentjakobsko čita'nica iz Trsta z znamenitim Niccodemijevim delom «Scampolo». Bil je to posrečen in uspeh gledališki večer, ki je ostal vsem udeležencem globoko v spominu. Naše društvo je pa tudi gostovalo na Sentjakobskem odru dne 29. 3. z Molierjevim «Namišljenim bolnikom» in zelo mnogo aplavzov in priznanja. Dne 21. maja je gostovalo naše društvo na povabilo in pod okriljem domačega društva v Smarjah z «Nebesami na zemlji» (režija C. Bratuž) in v maju pa v Ozeljani z enodejanko «Medved» (režija A. Kozman).

Po končani naši sezoni je g. Ciril Bratuž na svojo odgovornost z nekaterimi drugimi našimi igralci priredil turnejo po deželi z Bevkovo noviteto-dramo «Smrtno potezo» in Cehova «Snubačem». Premijera se je vršila v Adovščini.

Do minulega novega leta je pripravil in uredil repertoar g. Kozman, po novem letu pa g. Kozman, g. Ciril Bratuž in g. Dr. Trošt. Omejitve je treba, da se je odbor kljub raznim tehničnim in gospodarskim oviram strogo držal začrtanega repertoarja. Za vsako posamezno igro se je imelo povprečno po 10 skupnih vaj. Ako računamo, da je bilo 10 premier in računajoč za vsako reprizo po 1 vajo, dobimo lepo število 114 večerov, pri katerih so se naši igralci vadili za nastope, in če dodamo še veliko število posebnih vadbeneh ur, razvidimo koliko požrtvovalnosti in dela je bilo treba, da se je repertoar izvršil. Žalibog je naš oder ostal kljub žrtvam, ki jih je imelo društvo in Trg. obrt. zadruga za notranjo zgraditev in spopolnitve istega, tehnično nepopoln: radi tega so tudi večih nastopih med dežani dolge pavze. Prihodni odbor bo moral predvsem resno vzeti v pretres vprašanje tehnične spopolnitve našega odra.

Kakor sem že poprej omenil požrtvovalnost naših igralcev, moram zopet poudariti njih pričnost in vztrajnost v delovanju. Uspehi, kakor se je občinstvo tudi samo lahko prepričalo, niso izostali. Nekateri igralci beležijo v pretekli sezoni vsled tega naravnost lepe in častne uspehe in napredovanje v igralskih zmožnostih, kar ti radi svojih pogostih nastopov so dosegli veliko igralsko rutino.

Poskusno leto s stalno gledališko sezono smo z igralskega stališča dobro prebili. Izkušnje, ki smo jih imeli med letom pri vajah in pri nastopih bodo prihodnjemu odboru v veliko korist, da boče zamogel odpraviti vse dosedanje nedostatke in povzdigniti naš oder na še višjo stopinjo, kar je naša skupna vroča želja. Za letošnje sezono 1925-26 je odbor že skoro dovršil vsa pripravljala dela in bo v kratkem razglasil repertoar. Prvo delo, ki bo šlo igrati naš oder v letošnji sezoni, bo Ivana Cankarja drama v treh dejanjih «Jakob Ruda». Za to uprizaritve se že vršijo vaje in so vse pripravile v najlepšem taktu, tako da bo mogoče v par dneh naznaniti dan uprizaritve.

Iz tržaške pokrajine

Iz Postojne, Pevsko društvo «Postojna» je pričelo zopet z rednimi pevskimi vajami. Oprezara se tem potom mladina, ki ima veselo ču pelja, da se prijave za vstop v pevsko društvo sprejemajo vsak dan. Zglasi naj se pri društvu. pevovodji Poliču, ali pri br. tajniku Miru Vičiču. Pozivajo se pa tudi starejši bratje in sestre ter vsi oni, ki jim je na srcu, da ohranimo našo domačo pesem, da pristopijo v naš krog. Postojna je velika, a pevcev premalo za tako veliko in važno mesto. Časi so so resni, z zaspanci v kot! Brezbrzičnost se mašuje; zato na delo, ker le v delu in napredku je spes. Na svidenje v pevski dvorani! Odbor.

Godbeno društvo v Postojni naznanja, da sprejema mladenče, ki so spodobnega obnašanja in imajo veselje do glasbe, vsak dan v godbeno šolo. Prijavijo naj se pri g. kapelniku Poliču, ki jih bo preizkusil, ali imajo dober posluš. Dovoljenje morajo imeti od staršev ali od gospodarjev, da lahko obiskujejo

glasbeno šolo. Pozivamo torej mladeniče, ki se zanimajo za glasbeno umetnost, da se v največjem številu zgledajo in vpišejo v našo domačo godbeno šolo. — Odbor.

Vesti iz Istre

Iz okrožja didaktičnega ravnateljstva v Podgradu. Naš gospod ravnatelj je pouk tako uredil, da se ne bo mogla poučevati slovenščina v nižjih razredih. Zakaj? Vsak učitelj mora imeti najmanj 25 ur pouka, vsak tudi italijanski v svojih razredih, ne vseh slovenščine. Ker se pouk vrši dopoldne od 8—12, bi morali prihajati otroci nižjih razredov radi slovenščine še enkrat v šolo popoldne, saj je slovenščina prost predmet. Nikdar na deželi se ne zgojilo, da bi otroci prihajali dvakrat na dan v šolo. Kako pa bi bilo to sploh mogoče? Vso lani so po večini v podeželskih šolah otroci iz dveh, treh vasi, ki so od šole zelo oddaljene. Kdo je tisti modrijan, ki misli, da bi otrok, prišedši iz šole ob eni uri ali pozneje domov, se še enkrat vrnil v šolo, posebno po zimi, ko zapade sneg? Kakšna ironija!

Loterijske številke

izžrebane dne 17. oktobra 1925:

Bari	64	52	51	12	19
Firenze	21	3	43	61	42
Milano	8	3	47	54	21
Napoli	43	80	53	12	55
Palermo	81	49	33	73	48
Roma	36	32	67	49	3
Torino	35	47	73	12	31
Venezia	65	83	80	62	7

Gospodarstvo. GNOJENJE TRAVNIKOV

Pri nas je gnojenje travnikov z umetnimi gnojili skoro povsod razširjeno. Vendar pa večina kmetovalcev gnoji svoje travnike le s superfosfatom ali Tomaževo žlindro in mislijo, da so s tem zadosti gnojili. Ne pomislijo pa pri tem, da vsebujeta imenovana gnojila le eno onih redilnih snovi, ki so potrebne za pravilno gnojenje, t. j. fosfor, in da potrebujejo rastline razun fosforja tudi kalija in dušika in včasih tudi apna.

Le takrat, ako travnik močno gnojimo s hlevskim gnojem ni potrebno trositi kalijevih in dušičnatih gnojil.

Kakor je napačno gnojenje s samim superfosfatom ali Tomaževo žlindro, tako je tudi napačno gnojenje s samim hlevskim gnojem, ker mu primanjkuje ona redilna snov, ki se nahaja v superfosfatu ali Tomaževi žlindri, t. j. fosforove kisline.

Stalne travnike lahko gnojimo s samimi umetnimi gnojili, ki morajo biti sestavljena iz fosforatega gnojila (superfosfat ali Tomaževa žlindra), kalijevega (kalijevega sol) in dušičatega gnojila (čilski soliter ali žveplenokisli amonjak). Ako gnojimo s hlevskim gnojem, moramo temu dodati fosforatega umetnega gnojila.

Ako gnojimo samo z umetnimi gnojili, rabimo za 1 oral travnika okoli 200 kg superfosfata, okoli 80 kg kalijeve soli in 50 kg amonijevega sulfata ali pa namesto tega spomladi 50 kg čilškega solitra.

Ako gnojimo s hlevskim gnojem, mu dodamo okoli 150 do 200 kg superfosfata ali Tomaževe žlindre.

Ne mislite tedaj, da je dovolj, ako vzamete za gnojenje travnikov sam superfosfat, ker je navidezno najcenejši, ker s samim superfosfatom ali fosforovo kislino dosežemo sicer nekaj uspeha, ali nikoli popolnega. Kalijevega sol in amonijev sulfat sta v primeri s superfosfatom po teži precej dražja, zato pa je treba teh dveh gnojil veliko manj kot superfosfata, in je njih vrednost tudi večja.

Iz tega torej sledi, da kmetovalec, kateri gnoji le s superfosfatom in misli, da je s tem cenejše odpravil, ni prav nič na boljšem kakor oni, ki je vzel manj fosforovega gnojila in temu dodal tudi potrebno množino kalijevega in dušičatega gnojila. Nasprotno bo imel drugi veliko večji uspeh in koristi kakor prvi.

CEBELARJEM!

Sladkorja za pitane čebel nimamo še na razpolago. Kdaj ga dobimo, ne vemo še. Obvestimo pa pravočasno vse potome časopisa, ko bo že v naši zalogi. Poudarjamo, da se upoštevajo le oni prednaročniki, ki predplačajo dve liri za vsak naročen kg sladkorja, kakor je bilo že zadnjič objavljeno. To velja za vse brez izjeme, da ne bo potem, ko se bo sladkor delil, prerokanja in zamere. Prednaročila se še sprejemajo, a podvignite se. — To kot dodatek svojemu prejšnjemu obvestilu in pa v pojasnilo nečistim pismenim vprašanjem, ki prihajajo na nas. — Slovenska Čebelarstva Zadruga v Gorici, Via S. Giovanni 61.

Razgled po žitnih tržiščih.

Trst, 17. okt. 1925. Proti koncu predpreteklega tedna je porastla cena pšenice v Chicagu in New-Yorku za približno 3 do 4 točke. Njen porast je povzročilo slabo poročilo ameriškega urada in snežni zameti na severozapadu. Pridružile so se tudi še nekontrolirane vesti, da je Rusija prestala izvažati svoje žito in nastopila kot kupec na ameriških žitnih trgih. Gornje vesti, slabi dovozi in povpraševanje od strani mlinov so povzročili, da so ameriške blagovne borze pričele začetkom tedna svoje poslovanje z izrazito čvrsto tendenco. Decembrska pšenica je porastla za 6 točk in rž za 4½ medtem ko je koruza popustila za malenkost, ostala pa je kljub temu stanovita. Med tednom so cene popustile. Na vseh pomembnejših žitnih tržiščih se smatra, da je ameriška hausse le začasna, ker položaj svetovne preiskave nikakor ni ugoden za široko zamišljeno hausse v žito. Primanjkljaj ameriške žetve je pa mogoče nadomestiti z obilno kanadsko žetvijo.

V tem tednu niso korakala evropska žitna tržišča za ameriškimi, ampak stoji neomajno pod vplivom bogate evropske žetve. Zato so odgovorila tržišča v Franciji, Angliji, Avstriji (Dunaj), Čehoslovaški, Madžarski in v Rumuniji na ameriške višje tečaje v glavnem le z malenkostnim povikom. Kupčija pa kljub temu ni bogve kako oživela, ker ni bilo zametovati niti večjih ponudb in niti večjega povpraševanja. Kupuje se le za konsum najo potrebnije blago in še to z rezervirano. Cene na evropskih tržiščih se napram prejšnjemu

tednu niso mnogo spremenile. — V Jugoslaviji je bil promet minimalen. Pšenica se je dvignila za 5 dinarjev pri metriskem stotu, ravno tako stara koruza, Fižol je za malenkost nazadovnil. V ostalem blagu je tendenca nasproti prejšnjemu tednu neizpremenjena.

Milansko tržišče je zabeležilo začetkom tedna povečano povpraševanje po ruskem in severonemškem žitu, zaključke pa je zadrževalo oslabilenje lire. Valed tega se je zvišala cena domačih pšenice, ki je notirala v pondeljek od L 178 do 180 za meterski stot. Ravnotako so porastle cene na terminski borzi za žito v Genovii; kjer je notirala domača pšenica za oktober L 184, za november 175½, za december 173½, za jan. 1926 173-lir in za maj 167. Cena inozemskemu žitu za poznejše dobavo se je napram prejšnjemu tednu zvišala od 4 do 5 lir. Med tednom pa je prevladovalo nekaj večje povpraševanje od strani konsumentov za takojšnje blago. Cene pa so se napram začetku tedna v glavnem le malenkostno izpremenile. V koruzi se je zaznamoval porast za 1—4 lire. Tržaški trg nam ni nudil kakih pomembnejših izprememb. Zaznamovati je bilo le povpraševanje po stari koruzi, ki se, kakor izgleda, ne dobi na tržaškem žitnem trgu. Tendenca v ovsu je bila skozi ves teden mlacna.

Fr. Cotič.

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU

Centrala: ulica Torre bianca 19, podružnica - ul. Raffineria št. 7, Telef. 44-39 ima v zalogi: Semena: spinače širokolistnate po L 6.50 kg, motovilca, rukle, salatinne, ječmen šestovrstnik, zgodnji nizki grah, redkvice, čebulček in razna druga poljina in vrtna semena. Detelje: lucerno in domačo ali triletno deteljo. Trave: laško hujko, klanico, travniško bilnico mačji rep. Krme: Orehove tropine zmlete in v kosih, sezamove tropine, otrobi, laneno seme in koruzno moko po L 132.— za 100 kg. Umetna gnojila: superfosfat, kalijeve soli in amonijev sulfat. Kmetijske stroje: slamoreznice z in brez verig, orala in razno drugo ročno orodje. SLAMOREZNICE. Tržaška kmetijska družba v Trstu naznanja, da so doseple slamoreznic znamke «Mayfarth» št. 4 in št. 18 z verigami, katere se nahajajo v naših zalogah v ulici Torre bianca št. 19 in v ulici Raffineria št. 7. Naročnike vabimo, da jih čim prej dvignijo. Nova naročila sprejemamo v naši centrali ulica Torre bianca št. 19.

DAROV!

O priliki druge obletnice smrti blagopokojnega Vladimira Czurda, daruje Sol. društvu Josip Sturm L 10 Denar hrani upravnistvo. G.a. Amalija Mlekuž, Bovec, darovala za Dijaško kuhinjo L 15. Najlepa hvala!

Borzna poročila.

DEVIZE: Trst, 17. oktobra Amsterdam od 985.— do 1000 — Belgija od 113.50 do 114.5; Paris 111.— do 111.50 London od 1.01.0 do 1.01.20; New York od 24.70 do 24.85; Španija od 350.— do 360.—; Švica od 475.— do 482.—; Atene od 32.50 do 33.75; Berlin od 585.— do 595.—; Bukarešt od 11.75 do 12.25 Praga od 73.25 do 74.—; Ogrska od 0.0345 do 0.0355; Dunaj od —.350 do —.360; Zagreb od 44.15 do 44.75. Benezijske obvesnice 66.60.

VALUTE: Trst, 17. oktobra. Avstrijske krome od 0.0345 do 0.0360; dinarji od 43.50 do 44.50; dolarji od 24.60 do 24.80; novci po 20 frankov od 95.— do 98.—; tuit šterling od 120.80 do 122.20.

ZALOGA ŠIVALNIH STROJEV „F. R. MUNDLOS“

Pietro Cervellini se je preselila v **Via Muratti 4** (prva ulica na levo iz ulice Chiozza) 54

JAKOB BEVC uprarna in zlatavna **Trst, Campo S. Giacomo 9**

Zlato kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah. Krome plačuje višje kot vsi drugi. Zaloga raznovrstnih ur in zlatenina. (65)

Giusto Pacor - Trst

Via Cecilia de Rittmeyer 20 **Manufakturno blago in drobnarije** Bombaževine — Perle izdelano in na meter — Pletenine — Nogavice — Drob- (384) narije. Cene nizke. Postrežba točna.

LUIGI GREGORICH

TRST — VIA GINNASTICA ŠT. 15.

Röntgenološki zavod za zdavljenje in diagnostiko primarija 67

dr. A. de Fiori v Gorici, Corso Vitt. Em. III. št. 14 Sprejema od 9-2 in od 2-4

Velika zaloga nemških in čeških slamoreznic 710

8. 10. 12 col z verigo in brez iste, vsi namdomestni deli kakor noži, zobna kolesa, vedno v zalogi. — Prodaja tudi na obroke.

M. Krže — Postojna

TRGOVSKO OBRтна ZADRUGA v TRSTU registrirana zadruga z neomejenim jamstvom **VIA PIERLUIGI DA PALESTRINA 4, pritičje**

Obrestuje hranilne vloge, počenši s 1. januarjem 1925 po **4 1/2** Večje vloge, vezane na odpoved, po dogovoru. **Davek na obresti plačuje zavod sam.** Trgovcem in obrtnikom otvarja tekoče čekovne račune. Sprejema tudi vloge na tekoči račun v **Dinarjih** ter jih obrestuje najugodnejše. Daje posojila na menično poroštvo, zastavo vrednostnih papirjev, ali dragocenosti in vknjižbe. Eskomptira trgovske efekte. Uradne ure od 9-1 in od 3 1/2-5 1/2 pop. Poštno-hran. račun št. 11/1327. Telefon 16-04.

Veliko skladišče pohištva tvrdke **ALESSANDRO LEVI MINZI** Via Rettori št. 1 — Via Malanton št. 7-13 Spalne sobe, obedne sobe, posamezni kosi pohištva v veliki izbori.

Ljubijanska posojilnica registrirana zadruga z omejeno zavezo **Ljubljana, Mestni trg št. 6**

Hranilne vloge na knjižice in tekoči račun **obrestuje najugodnejše** Posojila daje le proti popolni varnosti na vknjižbo in proti dobremu poroštvu (65)

Pohištvo luksozno in navadno

Gelosa Beniamino Figli TRST Via Carducci št. 20 Telefon 42-33 Specijaliteta masivnih sob iz bukovga lesa, po zmernih cenah. (3)

V. COMINOTTI

Trst, Via D. Rossetti 8 - Telef. 33-51 **Izključna prodaja Neposnetega mleka** Na debelo Na drobno **Posebne cene preprodajalcem** 684

CASSA DI RISPARMIO UNITA AL MONTE DI PIETÀ DI GORIZIA DI F. NDAZIONE CONTE THURN Ustanovljen leta 1831 (GORIŠKI MONT) Sedež: Via Carducci 2

OPERACIJE ZAVODA 718

Hranilne vloge in vloge na tek. račun. Posojila na nepremičnine z eno zapadno dobo, s plačilom na obroke in z amortizacijo. Tekoči račun z jamstvom na vknjižbe, menice in vrednostne papirje. — Posojila običnim in javno prizanim korporacijam. — Predujmi in posojila na vrednostne listine. — Nakup vrednostnih listin ter v tekočem polietu zapadlih odrezkov. — Eskomptovanje in reeskomptovanje menic. Brezplačno izdavanje nakazil na «Banca d'Italia» in na «Istituto di Credito delle Casse di Risparmio Italiane» v Rimu. — Navadna hramba ter uprava vrednot. — Sodni pologi. — Sodni pologi.

MIRODILNICA MARIO FERLIN Sv. Marija Magdalena zgornja 2 Blvto. el. 774 Podružnica Via Caviana 10 (Vogal Via Madonna del me) prodaja na debelo in drobno. 63 Barve, lafi, copiči, šipe, žebji, cement, sadra, žveplo, modra galica itd. — Postrežba na dom. Pogata izbira slikarskih vzorcev (štampon) Velika izbira cepilnih potrebščin Zaloga mazila «MIRBONA» za čevlje.